

**РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Рівненського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти

03 вересня 2026 року № 228-од

ПРОГРАМА

**здійснення групової супервізії педагогічних працівників
закладів загальної середньої освіти**

**«ГРУПОВА СУПЕРВІЗІЯ ЯК РЕСУРС ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ»**

Рівне – 2026

Розробники: Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (Скоропляс Сергій Валерійович, заступник директора з адміністрування та розвитку Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти; Мельник Надія Адамівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки й освітніх інновацій Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, Кутенкова Ірина Федорівна, методист кабінету освітнього адміністрування Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти).

Напрямок підвищення кваліфікації: надання послуги супервізії (ГХЗВ).

Розроблено на основі типової програми: відповідно до Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.06.2024 № 855, та з урахуванням Плану проведення циклу професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.09.2024 № 1349 (у редакції наказу МОН від 13.03.2026 № 444), для напряму «Надання послуги супервізії (ГХЗВ)».

Термін дії програми: з 03.09.2026 до 03.09.2031 року.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. В умовах реалізації реформи загальної середньої освіти, упровадження Державного стандарту базової середньої освіти (далі – ДСБСО), розвитку професійної автономії педагогічних працівників і трансформації освітнього середовища зростає потреба в ефективних формах професійної підтримки, що сприяють осмисленню педагогічного досвіду, подоланню професійних труднощів і вдосконаленню педагогічної практики.

Одним із дієвих механізмів такої підтримки є супервізія – форма професійної взаємодії, спрямована на розвиток професійної компетентності педагогічного працівника, формування навичок професійної рефлексії, пошук шляхів розв’язання проблемних професійних ситуацій та визначення перспектив подальшого професійного розвитку.

Актуальність здійснення групової супервізії зумовлена необхідністю створення безпечного професійного простору, у якому педагогічні працівники мають можливість аналізувати власну діяльність, визначати професійні потреби й ресурси, обмінюватися досвідом, отримувати конструктивний зворотний зв’язок і спільно знаходити шляхи вдосконалення освітньої практики. Груповий формат супервізії сприяє професійному діалогу, взаємонавчанню, розвитку культури співпраці та формуванню відповідального ставлення до власного професійного зростання.

Важливою особливістю супервізії є її підтримувальний, розвивальний і недирективний характер. Вона не передбачає контролю, атестаційного оцінювання чи визначення відповідності педагогічного працівника встановленим професійним вимогам, а спрямована на підтримку його професійної суб’єктності, усвідомлення сильних сторін, аналіз професійних викликів і вироблення обґрунтованих рішень з урахуванням конкретного освітнього контексту. Здійснення супервізії ґрунтується на принципах добровільності, конфіденційності, взаємоповаги, партнерства, неупередженості, академічної доброчесності та відповідальності учасників.

Програма спрямована на забезпечення професійної підтримки педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) засобами групової супервізії. Її зміст передбачає створення умов для осмислення професійного досвіду, визначення актуальних професійних запитів, аналізу складних педагогічних ситуацій, виявлення внутрішніх і зовнішніх ресурсів, пошуку можливих способів розв’язання професійних проблем та визначення індивідуальних орієнтирів подальшого професійного розвитку.

Реалізація програми сприятиме розвитку рефлексивної компетентності педагогічних працівників, удосконаленню навичок професійної взаємодії, формуванню здатності самостійно аналізувати власну педагогічну діяльність і приймати обґрунтовані професійні рішення. Очікуваним результатом є посилення спроможності педагогічних працівників до професійного самовдосконалення, конструктивного подолання професійних викликів і вдосконалення якості освітнього процесу.

Програму розроблено з урахуванням положень законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14 червня 2024 року № 855, а також інших нормативно-правових актів, що регулюють професійний розвиток педагогічних працівників та організацію супервізії в системі освіти України.

Цільова група: педагогічні працівники ЗЗСО та/або керівники і заступники керівників ЗЗСО, які беруть участь у реалізації ДСБСО, Державного стандарту профільної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 24 години.

Особливості реалізації програми: Реалізація програми здійснюється у форматі групової супервізії та передбачає організацію професійної взаємодії педагогічних працівників ЗЗСО з метою осмислення професійного досвіду, аналізу актуальних професійних ситуацій, пошуку можливих шляхів розв'язання професійних труднощів і визначення перспектив подальшого професійного розвитку.

Група супервізантів формується з урахуванням їхніх професійних запитів, потреб і спільності проблематики, що дає змогу визначити тематику супервізійних сесій та забезпечити змістовну взаємодію учасників. Зміст і послідовність роботи конкретизуються відповідно до актуальних запитів педагогічних працівників, особливостей їхньої професійної діяльності та результатів попередніх супервізійних сесій.

Цикл супервізії передбачає підготовчий, основний і заключний етапи. Підготовчий етап охоплює визначення професійних запитів учасників, узгодження організаційних умов і правил взаємодії. Основний етап спрямований на опрацювання професійних ситуацій, рефлексивний аналіз педагогічної практики, обмін досвідом і пошук можливих рішень. Заключний етап передбачає узагальнення результатів роботи, визначення особистих професійних висновків і формування орієнтирів подальшого професійного розвитку.

Організація супервізійної взаємодії поєднує групові супервізійні сесії із самотійною рефлексивною роботою учасників. Форми, методи та прийоми роботи добираються відповідно до мети й завдань програми, характеру професійних запитів та особливостей групової взаємодії.

Супервізія здійснюється на засадах добровільності, конфіденційності, взаємоповаги, академічної доброчесності, неупередженості, партнерства та відповідальності. Учасники дотримуються узгоджених правил професійного діалогу, поважають професійний досвід і позиції колег, забезпечують нерозголошення інформації, отриманої під час супервізійних сесій, та утримуються від використання супервізії як інструменту контролю чи оцінювання професійної діяльності інших учасників.

Супервізійні сесії можуть проводитися в очному, дистанційному або змішаному форматі відповідно до організаційних умов і потреб учасників. Для участі в дистанційних сесіях необхідні комп'ютер, ноутбук або мобільний пристрій із вебкамерою та мікрофоном, стабільний доступ до мережі Інтернет і програмне забезпечення для відеоконференцій. Учасники мають забезпечити належні технічні умови та приватність спілкування, що дають змогу дотримуватися принципу конфіденційності групового професійного діалогу.

Форма підвищення кваліфікації: очна, дистанційна (у синхронному та, за потреби, асинхронному режимах), очно-дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: здійснення комплексу заходів із надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам засобами групової супервізії, що передбачає організацію структурованого професійного діалогу, рефлексивний аналіз педагогічної діяльності, спільне осмислення професійних труднощів і ресурсів, пошук шляхів розв'язання проблемних професійних ситуацій та визначення індивідуальних орієнтирів подальшого професійного розвитку з урахуванням професійних потреб педагогічних працівників і вимог професійних та освітніх стандартів.

Завдання підвищення кваліфікації:

сприяння усвідомленню педагогічними працівниками власних професійних потреб, можливостей, сильних сторін і труднощів;

створення безпечного професійного простору для рефлексії, відкритого діалогу, взаємоповаги та професійної взаємопідтримки;

забезпечення умов для аналізу професійних ситуацій і педагогічної практики відповідно до актуальних запитів супервізантів;

сприяння пошуку альтернативних способів дій, визначенню можливих шляхів подолання професійних труднощів і прийняттю обґрунтованих професійних рішень;

розширення професійного досвіду супервізантів шляхом обміну практиками, осмислення різних підходів і визначення доцільних інструментів та стратегій удосконалення педагогічної діяльності;

розвиток здатності педагогічних працівників до професійної рефлексії, самоаналізу, самооцінювання та навчання впродовж життя;

сприяння осмисленню й урахуванню вимог професійних та освітніх стандартів у педагогічній діяльності, визначенню індивідуальних орієнтирів і плануванню подальшого професійного розвитку.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться: зміст програми передбачає створення умов для розвитку та вдосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників з урахуванням їхніх посадових обов'язків, професійних потреб і заявлених супервізійних запитів.

Для педагогічних працівників ЗЗСО: предметно-методична компетентність (А2); емоційно-етична компетентність (Б2); оцінювально-аналітична компетентність (Г3); здатність до навчання впродовж життя (Д1).

Для керівників ЗЗСО: компетентність стратегічного управління закладом освіти (А2); компетентність стратегічного управління персоналом (А3); компетентність забезпечення якості освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (Б1); здатність до навчання впродовж життя (Д2).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

За результатами участі в циклі групової супервізії педагогічні працівники удосконалять:

знання професійних підходів, методів та інструментів, які можуть бути використані для осмислення й розв'язання професійних ситуацій відповідно до заявлених супервізійних запитів;

розуміння власних професійних потреб, сильних сторін, труднощів і ресурсів, а також чинників, що впливають на здійснення педагогічної діяльності;

уміння аналізувати професійні ситуації, визначати й формулювати проблему, конкретизувати професійний запит, розглядати альтернативні способи дій та прогнозувати можливі наслідки професійних рішень;

здатність здійснювати професійну рефлексію та самоаналіз, надавати й приймати конструктивний зворотний зв'язок, використовувати досвід і професійні міркування інших учасників групи для вдосконалення власної педагогічної практики;

готовність застосовувати у професійній діяльності визначені за результатами супервізії підходи, інструменти та стратегії, доцільні для розв'язання актуальних професійних завдань;

спроможність визначати реалістичні кроки подальшого професійного розвитку, планувати їх реалізацію, здійснювати самооцінювання досягнутих результатів і за потреби коригувати власні професійні цілі.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: верифікація результатів супервізії здійснюється шляхом зіставлення запланованих і досягнутих результатів циклу супервізії, самооцінювання та рефлексивного аналізу професійної діяльності супервізанта, аналізу виконання визначених ним кроків професійного розвитку й узагальнення підсумкового зворотного зв'язку учасників.

Для верифікації результатів можуть використовуватися рефлексивні нотатки, матеріали самоаналізу, індивідуальні плани подальшого професійного розвитку та підсумкові відгуки супервізантів. Вибір інструментів здійснюється з урахуванням мети супервізії, професійних запитів учасників і формату проведення супервізійних сесій.

Верифікація має рефлексивний і розвивальний характер та спрямована на визначення професійних змін, осмислення отриманого досвіду й окреслення

подальших кроків професійного вдосконалення. Вона не передбачає ранжування учасників, виставлення балів або оцінювання їхньої професійної діяльності, а також не використовується як інструмент контролю чи атестації педагогічних працівників.

Документ що видається за результатами підвищення кваліфікації:
свідоцтво про проходження супервізії.

Вартість: 1500 грн.

2. РОЗПОДІЛ ГОДИН НА ОРГАНІЗАЦІЮ ТА ПРОВЕДЕННЯ ГРУПОВОЇ СУПЕРВІЗІЇ

Програма передбачає послідовне проходження трьох взаємопов'язаних етапів супервізійного циклу: підготовчого, основного та заключного. Кожен етап має визначені завдання й забезпечує послідовність професійної взаємодії – від визначення актуальних професійних запитів до осмислення результатів супервізії та планування подальшого професійного розвитку.

Особливістю групової супервізії є поєднання індивідуальної професійної рефлексії з груповим аналізом професійних запитів і ситуацій, обміном досвідом, розглядом альтернативних способів дій та наданням конструктивного зворотного зв'язку. Такий формат створює умови для взаємного професійного збагачення, розширення бачення професійних проблем і пошуку можливих шляхів їх розв'язання.

Зміст і послідовність роботи на кожному етапі конкретизуються відповідно до професійних запитів супервізантів, мети супервізійного циклу та результатів попередньої взаємодії. Реалізація програми ґрунтується на принципах добровільності, конфіденційності, партнерства, взаємоповаги та відповідальності учасників.

Назва етапу	Групова (академ. годин)
Підготовчий етап	6
Основний етап	14
Заключний етап	4
Усього	24

Список супервізорів:

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1o1XKc9K27zD2CWf64Z68ZpaJLFyyKQ9U/edit?gid=1432236418#gid=1432236418>

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Зміст програми реалізується в межах трьох взаємопов'язаних етапів супервізійного циклу: підготовчого, основного та заключного.

Підготовчий етап передбачає:

здійснення супервізантом самооцінювання професійної діяльності;
визначення актуальних професійних потреб, труднощів, сильних сторін і ресурсів;

формулювання професійного запиту та визначення очікуваних результатів супервізії;

узгодження мети, завдань і тематичної спрямованості супервізійного циклу;

формування плану та графіка здійснення циклу групової супервізії;

визначення форм, методів і прийомів супервізійної взаємодії з урахуванням професійних запитів учасників;

узгодження правил групової взаємодії та забезпечення дотримання принципів конфіденційності, добровільності й взаємоповаги.

Основний етап передбачає:

реалізацію плану циклу групової супервізії відповідно до узгодженого графіка;

опрацювання професійних запитів супервізантів і розгляд професійних ситуацій із їхньої практики;

аналіз професійних труднощів, потреб, можливостей і ресурсів;

здійснення індивідуальної та групової професійної рефлексії;

обмін професійним досвідом і надання конструктивного зворотного зв'язку;

пошук та обговорення альтернативних способів дій у професійних ситуаціях;

визначення супервізантами можливих професійних рішень і стратегій удосконалення власної практики;

апробацію обраних способів професійних дій у практичній діяльності та рефлексивне осмислення отриманого досвіду;

аналіз проміжних результатів супервізії;

коригування плану та графіка циклу супервізії за потреби, з урахуванням актуальних професійних запитів учасників.

Заключний етап передбачає:

здійснення підсумкової рефлексії результатів супервізійного циклу;

зіставлення початкових професійних запитів супервізантів із досягнутими результатами;

визначення змін у розумінні професійних ситуацій, усвідомленні власних ресурсів і підходах до розв'язання професійних труднощів;

визначення супервізантами подальших кроків та індивідуальних орієнтирів професійного розвитку;

отримання підсумкового зворотного зв'язку від супервізантів шляхом анкетування або використання інших рефлексивних інструментів;

узагальнення результатів циклу супервізії та визначення потреби в подальшій професійній підтримці й допомозі;

оформлення супервізором документації за результатами циклу супервізії відповідно до встановлених вимог.

Зміст і послідовність роботи на кожному етапі можуть уточнюватися з урахуванням професійних запитів супервізантів, динаміки групової взаємодії та проміжних результатів супервізійного циклу за умови дотримання його мети, принципів і загальної логіки реалізації.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.08.2026).

2. Про затвердження Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) : наказ Міністерства освіти і науки України від 14.06.2024 № 855. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1201-24#Text> (дата звернення: 25.08.2026).

3. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchitel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 25.08.2026).

4. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 17.09.2021 № 568-21. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2021/09/22/Nakaz-568-zatverdzh-standartu-keriv.22.09.pdf> (дата звернення: 25.08.2026).

5. Про затвердження Типової програми підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 13.09.2024 № 1311. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-typovoi-prohramy-pidhotovky-pidvyshchennia-kvalifikatsii-nadavachiv-posluh-z-profesiinoi-pidtrymky-ta-dopomohy-pedahohichnym-pratsivnykam-zdiisnennia-supervizii-u-sferi-zah> (дата звернення: 25.08.2026).

6. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 21.08.2026).

7. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 21.08.2026).

8. Про реалізацію експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2025 № 1439. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-realizatsiiu-eksperymentalnoho-proektu-shchodo-zakupivli-posluh-z-pidvyshchennia-y-t51125> (дата звернення: 26.08.2026).

Основна література

1. Супервізія і супер Я : супервізійний гайдбук. Борисенко Ю., Касатова О., Стягунова О., Фільчакова Т., Шеховцова Я. Київ : УІПО. 2025. 31 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/uied-prof-30.09.2025.pdf> (дата звернення: 21.08.2026).

2. Супервізія не ревізія : методичний поради́ник / Ю. О. Борисенко, О. А. Венгловська, Г. В. Гладкова, І. М. Новик, О. О. Стягунова, О. Ф. Федоренко, Я. В. Шеховцова. Київ : УІПО, 2025. 245 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/08/uied-20.08.2025.pdf> (дата звернення: 21.08.2026).

3. Організація і проведення групової супервізії у сфері загальної середньої освіти (за програмою підвищення кваліфікації тренерів-супервізорів у сфері загальної середньої освіти) : путівник для тренерів / укладачі О. Боярчук, І. Горбенко, Л. Микитюк, О. Федоренко. Київ, 2025, 84 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/uied-15.09.2025.pdf> (дата звернення: 26.08.2026).

4. Учительський апгрейд: самооцінювання професійної діяльності : збірник діагностичних матеріалів / Ю. Борисенко, О. Венгловська, Г. Гладкова, І. Новик, О. Стягунова, О. Федоренко ; за заг. ред. І. Новик. Київ : УІПО, 2024. URL : <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/uchytelskyj-apgrejd-samooczinyuvannya-profesijnoyi-diyalnosti.pdf> (дата звернення: 21.08.2026).

Додаткова література

1. Супервізія : матеріали для професійного розвитку педагогічних працівників / Український інститут розвитку освіти. URL: <https://bit.ly/4y5XuM4> (дата звернення: 10.08.2026).

2. Професійний розвиток : матеріали для педагогічних працівників / Український інститут розвитку освіти. URL: <https://uied.org.ua/profesijnyj-rozvytok/> (дата звернення: 10.08.2026).

3. Професійні стандарти : методичні та діагностичні матеріали / Український інститут розвитку освіти. URL: <https://bit.ly/45Y2LcB> (дата звернення: 10.08.2026).